

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SKÆBNER FRA KOLDINGS OMEGN - I FØRSTE SLESVIGSKE KRIG

af Søren Rasmussen

1848-1850

ARKIV
Koldingstadsarkiv.dk

Billede: "DE DANSKES ANGREB PAA KOLDING, den 23de April 1849". Med Koldinghus set fra nordøst. Tegning af F. C. Lund overført til litografi af Bing og Færsten's Lithografiske Etabl. Kilde: Kolding Stadsarkiv / arkiv.dk.

Titel: "SKÆBNER FRA KOLDINGS OMEGN – I FØRSTE SLESVIGSKE KRIG"

Forfatter: Spren Rasmussen

Sat med: Agency FB

ISBN: 978-87-94314-00-8

Tryk i Danmark ved: www.LaserTryk.dk

Udgivelsesår: 2022

Billede på forsiden: Fra markeringen af Slaget ved Kolding på Gudsageren i Christiansfeld. Slaget markeres hvert år den 23. april. Når det sker i Christiansfeld, er det fordi en del af de sårede og døde blev fragtet dertil. Der er en fællesgrav og et mindesmærke på Gudsageren (Brødrømmenighedsens kirkegård).

Billede side 4: Koldinghus fra "Danske Kirker, Slotte, Herregaarde og Mindesmærker". Forfatter: Ferdinand Richardt. Kilde: Wikipedia. Public domain.

Billede på bagsiden: Otto Baches "Danske soldater kommer tilbage til København", 1849.

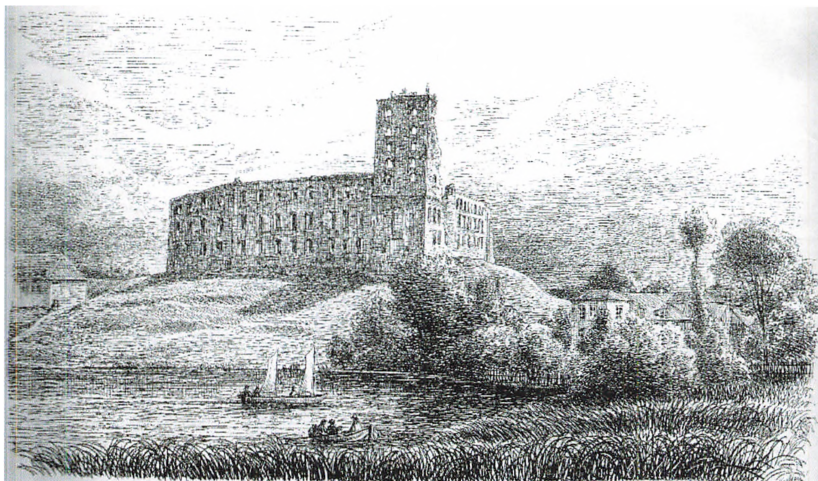
SKÆBNER FRA KOLDINGS OMEGN - I FØRSTE SLESVIGSKE KRIG

**KOLDING
2022**

INDHOLD

Forord	5
Niels Jensen	6
Jens Thomsen	11
Nicolaj Møller	16
Rasmus Sørensen	18
Peder Andersen .	21
Nicolaj Nielsen Dahl	24
Søren Pedersen Linnet	32
Hans Carl Jensen	35
Lauritz Poulsen .	41
Efterskrift	46

FORORD

I 2023 er det 200 året for Otto Frederik Vaupells fødsel i Kolding. I den forbindelse arbejder jeg på et hæfte om hans interessante liv og den store tapperhed, han udviste i kampen for Danmark. Han deltog med hæder i både første og anden Slesvigske krig, 1848-50 og 1864.

I forbindelse med arbejdet med indsamling af oplysninger om Vaupell, er jeg bl.a. stødt på ni andre skæbner fra Koldings omegn, som deltog i krigen i 1848-50. Men

hvor Vaupell overlevede begge krige og skrev særdeles interessante bøger om dem, så har de ni mennesker fra vores lokalområde, det til fælles, at de ikke har kunnet fortælle om deres oplevelser. De mistede alle livet i krigen.

Jeg mener de bestemt også fortjener omtale og jeg forsøger i dette lille hæfte, at vise hvad man kan finde af spor efter dem, i dag.

Der har naturligvis være soldater fra selve Kolding med i krigen i 1848-50, men jeg har ikke i tabslisterne eller andre steder fundet nogen, der mistede livet i den krig. Derfor er de her omtalte, alle fra Koldings omegn.

Jeg er hverken lokalhistoriker eller forfatter. Jeg interesserer mig blot meget for vores lokalhistorie og vil gerne formidle den for andre. Så jeg håber det alligevel er lykket mig, at fortælle lidt om disse menneskeskæbner og vise hvad man egentligt kan finde om dem, mange år efter deres kamp og død for Danmark.

Søren Rasmussen

NIELS JENSEN

Det første menneske jeg fandt oplysninger om, er Niels Jensen. Han blev født den 11. januar 1820 i Jordrup. Jordrup sogn hørte på daværende tidspunkt til Ribe Amt. Niels var søn af gårdmand og sognefoged Jens Andersen Ravn og hustru Maren Jeppesdatter.

Født			
No.	År og Dagen.	Barnets fulde Navn.	Dødens Datoen og i Huset eller Hjem.
1	11 ^{te} Januar 1820	Niels	Jens Andersen 11 ^{te} Januar 1820 Landsfogedens Hjem
2	22 ^{de} Februar	40	

Randfion.		
Jensdrenns Navn, Stand, Hædering og Værel.	Jensdrenns Navn, Stand og Beskæft.	Hon. søster i det christelige Trostest. for Sjæle.
Jens Andersen Ravn Sognefoged i Jordrup	Jens Andersen Ravn Sognefoged i Jordrup	Maren Jeppesdatter Hustru for Jens Andersen Ravn

Billed: Udsnit af kirkebogen for Jordrup kirke, den 11. januar 1820.

Niels Jensen mistede meget tidligt sine forældre. Hans fader, Jens Andersen Ravn, døde i 1822.

Billede: Jordrup kirke. Kilde: Lunderskov og Omegns Lokalhitoriske Arkiv.

Efter faderens død giftede moderen, Maren Jeppesdatter, sig med Peder Sørensen. Desværre døde moderen også, blot to år senere, i 1824. Niels flyttede med stedfaderen til Lindeballe, hvor han voksede op og blev konfirmeret i 1834.

Billede: Lindeballe kirke, før tårnets tilbygning i 1924. Kilde: Give Lokalhitoriske Arkiv / arkiv.dk.

Niels Nielsen blev underkorporal ved 4. Reservebataljon, 4. kompagni. Soldaternummer 28.

Fjerde Reservebataljon der oprettedes den 19. april 1848, hørte i felttoget 1848 til 3. Brigade, Rye, og stod i juni i Nordslesvig, i juli og august ved Vejle. Om vinteren kantonnerede den i Pjedsted, nord for Fredericia.

I felttoget 1849 hørte den atter til Ryes Brigade. Tog Haderslev den 3. april. Deltog i Slaget ved Kolding og Slaget ved Fredericia. Under våbenstilstanden stod den fra august 1849 til 13. juli 1850 i Vejle.

I felttoget 1850 var den i 3. Brigade, under Schepelern. I august gik brigaden imod Frederiksstad. Efter erobringen overdroges dens forsvar til 4. Reservebataljon og 7. Bataljon. 1851 og 1852 stod bataljonen i Slesvig. Den opløstes den 15. maj 1852.

Niels Nielsen faldt i kampene ved Ejstrup, den 23. april 1849. Kampene fulgte umiddelbart efter Slaget ved Kolding, der var et feltslag i og omkring Kolding. Den danske styrke var på over 40.000 mand mens preussernes var på omkring 50.000.

Billede: Rasmus Henrik Kruses akvarel af "Slaget ved Kolding". Kilde: Det Kongelige Bibliotek.

Niels blev begravet på Harte kirkegård, den 27. april samme år.

Billede: Mindesten på Harte Kirkegård for faldne i Ejstrup, den 23. april 1849. Mindestærket over de tre faldne i Slaget ved Ejstrup 23. april 1849, der blev begravet på Harte Kirkegård, er tilvejebragt ved gaver fra sognet i 25-året for slaget. Mindestærket afslørede den 24. april 1874. Mindestærket er en høj, uregelmæssigt formet blok granitsten med et marmor kors. På stenens furer er indhugget navnene "P. Chr. Pedersen, H. Thomsen, S. Lassen".

Mindestenen hviler på en tilhugget granitsokkel, hvori er indhugget: "LYSTRUP 4 R. BT. 4 C. ØSTER BRØNDERSLEV 4 R. BT. 2 C. GAMMELGÅB BROADAGER 12 BT. FALDEN I SLAGET VED EJSTRUP 23 APR. 1849 MOD SL. HOLST ENERNE".

Niels Jensen står ikke på mindestenen. Men ifølge bogen "Krigen 1848, 1849, 1850 og de faldnes minde" udarbejdet af A. D. Cohen og udgivet i 1851 af M. C. Hempel i Odense, så er Niels Jensen fra Jordrup faldet den 23. april og begravet på Harte kirkegård, den 27. april. Det er derfor underligt hans navn ikke er på stenen.

4. 28. Undercorp. Niels Jensen Sorderup, falden d. 23 April, begravet paa Harte Kirkegaard d. 27 April.

Billede: Udsnit af side 126 i "Krigen 1848, 1849, 1850 og de faldnes minde".

I Harte sogns kirkebog står: "trende danske Soldater, faldne i Slaget den 23. April og fundne paa Eistrup Mark". Altså ingen navne, der kan hjælpe os, til at afgøre hvem der er begravet i Harte. Men forklaringen er sandsynligvis, at Peter Christian Pedersen fra Øster Brønderslev, der er opført på stenen, slet ikke er begravet i Harte. Han hviler i stedet på Bramdrup kirkegård. Her er hans navn nemlig også opført på mindestenen. Det betyder at Niels Jensen ligger ved mindestene i Harte, men altså ved en misforståelse eller forveksling ikke er opført på stenen.

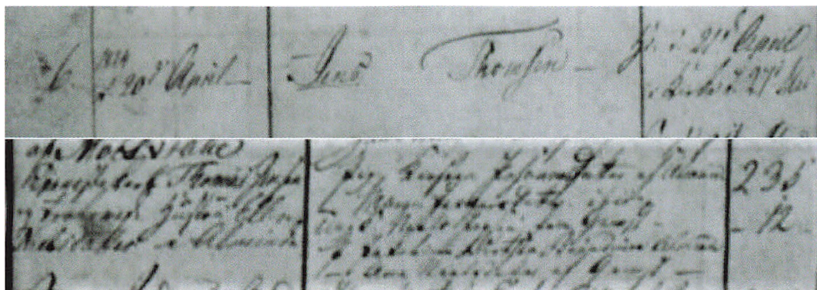

Billede: Mindesmærke over de faldne i træårskrigen 1848-1850 på Bramdrupdam Kirkegård 1 25-året for deres død besluttede borgerne i Bramdrup at sætte et mindesmærke for dem Det blev afslaret den 2. maj 1874. Øverst på stenen står: "Taknemlig Erindring fra Beboerne i Bramdrup Sogn den 23. April 1874." Nederst er mindetavlen med navnene på de begravede samt et digt: "Heltesjæle! Kan I Skue Ned til Danmark. Fra Jert Eden Seer I og en hellig Lues Blussen. Det er Kærlighedens Eders Grav vi kærligst frede Vi kan ikkun Hædre Eder. Bramdrup Beboere "

Navnene på mindetavlen er: "Her begravnes 11 Danske Krigere, der faldt i Slaget ved Kolding 23 Ap. 1849. Korporal Søren Quorup af 6. Bataill. Korp. Bendt August Andersen. Underkorp. Hans Nielsen Lykkeskjær. Menig Hans Knudsen. Jeppe Petersen Kirkbymark. Mads Johansen Marup. Mads Nielsen Abel. Christen Laustsen Narraa. Peter Christensen Branslev af 4. Re. Jc. Underjæger Espen P. Bostrup af Jr. Niels Larsen Langberghuus. "

JENS THOMSEN

Den næste vi skal beskæftige os med er Jens Thomsen. Han er født den 20. april 1824. Han er døbt i hjemmet den 21. april og fremstillet i Alminde kirke den 27. maj samme år. Hans forældre var tjenestekarl Thomas Jensen og hustru Ellen Nielsdatter.

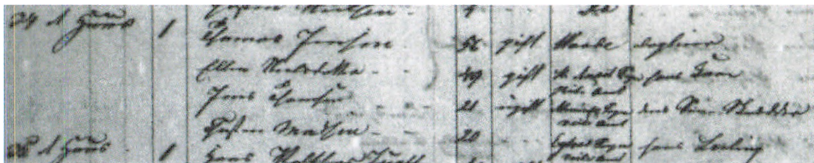

Billede: Udsnit af kirkebogen for Alminde sogn, den 20. april 1824.

Billede: Postkort med Alminde kirke. Stenders Forlag

Af folketællingen i 1845, hvor han er 21 år, kan vi se at Jens er skrædder og bor hos forældrene i et hus i Aagaard, Øster Starup sogn. Faderen er da daglejer.

29	Jens	1	Jens Thomsen	21	giff	Mand	Skrædder
			Garnas Jørgen	22	giff	Mand	Skrædder
			Ellen Thomsen	19	giff	Kvinde	Skrædder
			Jens Thomsen	18	giff	Kvinde	Skrædder
			Fredrik Thomsen	17	giff	Kvinde	Skrædder
			Jens Thomsen	16	giff	Kvinde	Skrædder
			Jens Thomsen	15	giff	Kvinde	Skrædder

Billede: Udsnit af folketællingen for Aagaard, 1845.

Jens Thomsen blev menig i 6. Linie Infanteri Bataillon. Denne Bataljon var i kamp ved Dybbøl og senere Fredericia ved den stærkt befæstede Treldeskanse.

Billede: Maleri med fremstilling af kampen for Treldeskansen, den 6. juli 1849.

Udfaldet fra Fredericia, natten mellem den 5. og 6 juli 1849, udgør et af de vigtigste slag i første slesvigske krig og en afgørende sejr for Danmark.

De danske tropper var på tilbagetog, opad i Jylland. Danskerne ville forsvare den nordlige del af Jylland. Samtidig skulle de forsvare Als med dets brohoved ved Sundeved, og Fyn med brohovedet ved Fredericia. Den slesvig-holstenske hær fulgte efter den danske hær.

15.000 danske soldater under General De Meza trak sig tilbage over til Als. Brohovedet ved Sundeved, blev besat af tyskerne. Her stod 20.000 tyske

rigstropper. Hovedparten af den slesvig-holstenske hær fulgte efter den danske hær.

Danskerne havde 7.000 soldater i fæstningen i Fredericia by under ledelse af oberst Lunding. Desuden en reserve på Fyn.

Den preussiske øverstbefalende, general Karl Ludvig Ernst von Prittwitz, lod hele den resterende slesvig-holstenske hær belejre Fredericia, den 9. maj 1849. General Eduard von Bonin ledede belejringen. Mens resten af den danske hær, under general Olaf Rye trak sig yderligere nordpå.

Fredericias befæstning bestod af en vold med 9 bastioner samt en 10 meter bred og 5 meter dyb grav omkring volden. De tyske styrker byggede først 4 skanser, hvorfra de kunne beskyde byen og derefter yderligere to skanser. Den 5, kaldet Treldekskansen, var senere den Jens Thomsens bataljon var med til, at angribe.

Det store udfald bestod af et større angreb ud af byen mod nord, kombineret med en skindmanøvre hvor to flåder på i alt 44 fartøjer, skulle foregive at ville landsætte soldater og dermed optage dele af den slesvig-holstenske hær. Den danske hær angreb kl. 1, den 6. juli. Natten var varm og en tyk tåge skjulte de danske troppers bevægelser, derudover var Fredericias gader dækket af strå, for at dæmpe lyden af soldaterne for fjenden.

Styrken under general De Meza angreb skanse nr. 3 og 4 og det nærved liggende batteri. Den dækkede også området mellem skanse 4 og 5. De erobrede skanse nr. 4 og mortér batteriet. Ingeniørerne begyndte omgående ødelæggelsen. Foran skanse 3, gik angrebet i stå. Kort efter gik slesvig-holstenerne til modangreb. Den danske 2. Lette Bataljon og det 2. Jægerkorps trak sig tilbage. General Bonin beordrede de sidste slesvig-holstenske reserver til at fortsætte angrebet. Den danske general Schleppegrells brigade gik til modangreb på den slesvig-holstenske brigade. I mellemtiden stod solen op. Det betød at General Bonin kunne se hele slagmarken og det stod klart for ham, at hans venstre flanke var på tilbagetog. For at redde resten af hans korps, beordrede han tilbagetrækning. Så da Schleppegrells brigade atter angreb, var slesvig-holstenerne på tilbagetog. Danskerne kunne indledte forfølgelsen.

Olaf Rye beordrede to bataljoner til at omgå Treldeskansen, for at blokere for forstærkninger. De tre øvrige bataljoner stormede Treldeskansen. Kampene gik i stå, men danskerne fik forstærkning af 8. Bataljon af Moltkes Brigade og halvbatteriet Tillisch. Så blev skansen erobret. Klokkeren var da omkring fire.

Hovedkampen var forbi kl. 9 om morgenen, den 6. juli. Resten af dagen forfulgte danskerne slesvig-holstenerne, indtil de nåede en stilling vest for Fredericia. Efter kampene ved Fredericia blev der indgået våbenhvile.

Jens Thomsen var faldet ved Fredericia, den 6. juli 1849. Han blev begravet på Trinitatis kirkegård 8. juli i "Kæmpegraven" under navnet I. Thomsen. Der hviler i alt 458 i "kæmpegraven".

Billede: Mindesmærket ved den store fællesgrav på Trinitatis kirkegård i Fredericia. Den kaldes også "Kæmpegraven" og det med god grund. Den måler 51 meter i længden langs Kongensgade og 14,5 meter på siderne. Den 6. juli 1853 blev den store krigergrav og mindesmærket indviet. Den 1,35 meter høje stensætning er udført i granit af den københavnske stenhugger H.A. Klewing, mens billedhuggeren H.W. Bissen skabte bronzerelieffet, der forestiller to danske landsoldater, der begravner deres kammerat. Dækstenene på den vældige granitmur omkring fællesgraven rummer navnene på de 458 danske soldater, der hviler her.

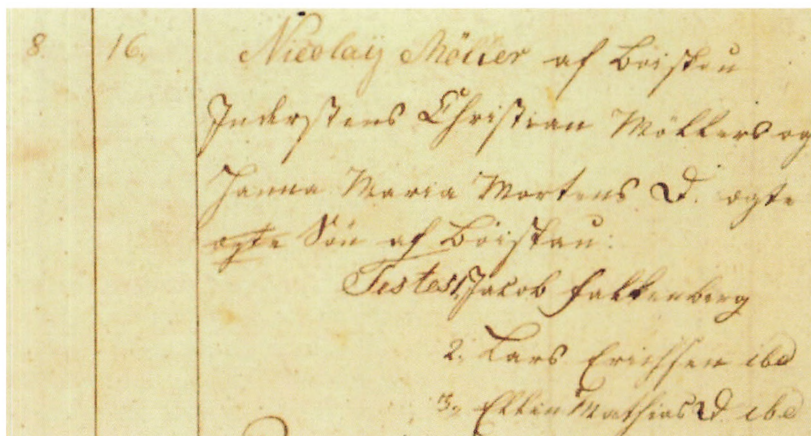

Billede: Nærbillede af H.W. Bissens bronzerelief på mindesmærket.

JOSE J. CHRISTIANSEN · J. GADE · VANC · V. JOHANSEN · LYNET · M. P. OLSEN
P. · S. L. B. · J. C. P. · V. B. M. S. · A. H. HAN · M. S. · U. C. P. · H. NIELSEN · M. AALE · M. A. P. · R. C.

NICOLAJ MØLLER

Nicolaj Møller er født, den 8. januar 1825, i Bojskov, Tyrstrup sogn, der dengang hørte til Haderslev Amt. Hans forældre var indsidder og daglejer Christian Møller og hustru Hanne Marie Mortensen.

Billede: Udsnit af kirkebogen for Tyrstrup kirke, den 8. januar 1825.

Nicolaj voksede op i Bojskov og blev konfirmeret i 1841 i Tyrstrup kirke.

Billede: Maleri af den oprindelige Tyrstrup kirke, som den så ud før nedbrudningen i 1863. Kilde: Nationalmuseet.

Han blev menig ved 10. lette Infanteribataljon, 1. kompagni, soldaternummer 159.

Nicolaj Møller døde af strubesvindsot på Faaborg lazaret den 13. maj 1849. Strubesvindsot kaldes også strubetuberkulose, det indebærer lammelse af strubens muskulatur, blødning fra struben og særlig stærk afsondring i struben.

Nicolaj Møller blev begravet på Assistens kirkegård i Faaborg, den 16. maj 1849.

Billede: Postkort med krigergravens på Assistens kirkegård i Faaborg. Kilde: Faaborg Byhistoriske Arkiv / arkiv.dk.

Billede: Fællesgravens og monumentet ligger smukt ned til Faaborg fjord. Kilde: arkiv.dk.

RASMUS SØRENSEN

Rasmus Sørensen, søn af husmand Søren Pedersen og hustru Anne Kirstine Rasmusdatter, blev født den 31. juli 1825 i Jordrup, Jordrup sogn, Ribe Amt.

166. Almindeligt Fevns				
No.	Barnets Navn	Signe Hvor anført som fød.	Han Hvor anført som konfirmeret.	Maales Hvor anført som copuleret.
47	Rasmus	1825 d. 31. Juli	1840 d. 16. Oct	1840 d. 16. Oct
<p>3. Kvarter aarret 1825 fødte af Husmanden i Jordrup Sogn var 4. Personer i Signe indgætt.</p>				

Fædrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl.	Fædrenes Navn, Stand, og Opholdssted.
Søren Pedersen og Anne Kirstine Pæ- rens Datter, Huusfolk paa Jordrup Mark	Nils Jusfus, Christian Linneth, Jens Pedersen, Sørenstrupskirke og Mette Lahind Rasmusdatter, alle af Signe.

Billedet: Udsnit af kirkebogen for Jordrup sogn. Afkønde årsager er de her anført på side 166 langt fra de øvrige døbte i 1825.

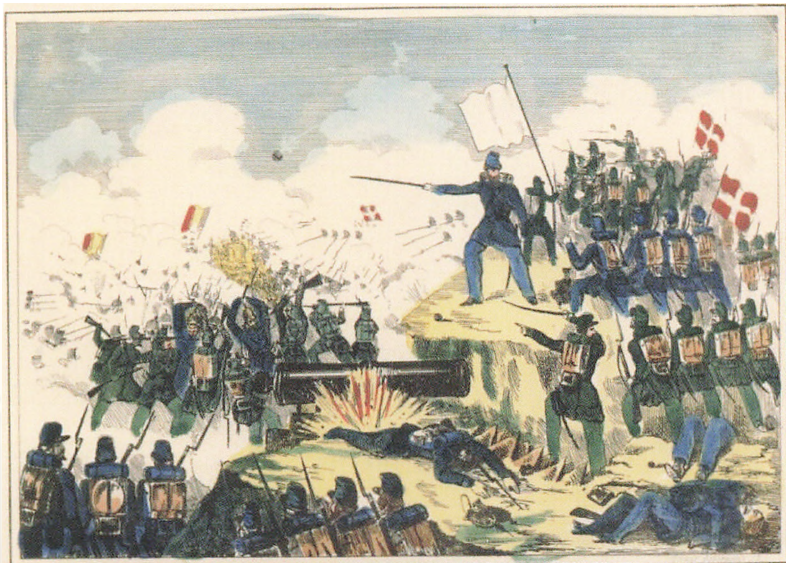
Han blev konfirmeret i 1840 og af folketællingen i 1840 kan vi se, at Rasmus er kommet ud og tjene på gården Damgård i Jordrup, hos Christen Brødsgaard og Chatrine Marie Nielsen.

40. nr. 122 Jørgen Damgaard	I.	Christian Roddegaard	42.	gift	Ogundsen
		Kathrine Karis Nielsen	37.	gift	Jens Larsen
		Nick Christian Roddegaard	17.	gift	Jens Niels
		Kaarevald Hansen	66.	gift	Ludvig og Oflageløst
		Anders Larsen	29.		
		Andreas Jensen	19.	gift	Ogundsen
		Rasmus Sørensen	18.		
		Karsten Jørgensen	27.		

Billede: Udsnit af folketællingen for Jordrup i 1840.

Rasmus Sørensen blev menig ved 6. Linjefanteribataljon, I. kompagni, overkomplet nr. 122. Jens Thomsen (side 12) fra Almind, som vi tidligere beskæftigede os med, hørte til samme bataljon.

Rasmus blev meldt savnet, efter kampene ved Fredericia den 6. juli 1849.

Batteriet Christiansen stormes og tages, under Udfaldet fra Fredericia den 6. Juli 1849.

Billede: "Batteriet Christiansen stormes og tages, under Udfaldet fra Fredericia den 6. Juli 1849".
Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

Billede: "Fredericia d. 6. Juli 1849". "Dannebrog plantes paa den sidst overvundene Skanse". Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

Rasmus Sørensen er begravet på Trinitatis kirkegård, den 8. juli i Kæmpegraven / fællesgraven. Hugget i granit: "R. Sørensen lordrup".

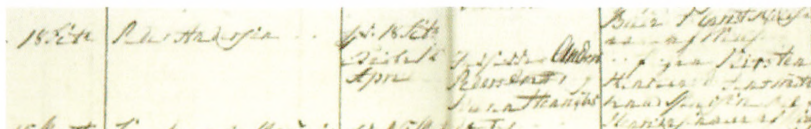
Krigergraven på Trinitatis Kirkegård

Den 8. Juli 1849, to dage efter det blodige udfald fra Fredericia, begravedes de 453 faldne danske soldater i denne fællesgrav. Selve mindehøjtideligheden foregik i Sct. Michaelis Kirke. Herfra førte man de faldne officerer ad samme rute, som man hvert år går sørgemarch den 6. juli. Officererne nedsattes i kister i gravens nordende. De menige var i forvejen nedlagt i graven uden at være lagt i kister. Kun general Olaf Rye førtes til Garnisons Kirkegård i København. Den følgende 6. juli blev fællesgraven pyntet og dækket af blomster. Det skabte den blomstertradition, som endnu praktiseres i Fredericia. I 1850 fik arkitekt M. G. Bindesbøll opgaven at udforme et varigt og værdigt gravanlæg. Billedhugger H. W. Bissen blev betroet at udføre selve mindesmærket. Den græsklædte, svagt kuperede jordhøj med spredte bøgetræer indrammes af en 1,6 meter høj mur af kvadersten. I den øverste række kvadre er indhugget de faldnes navne, hjemsted og militære tilhørsforhold. Bissens bronzerelief, der er monteret på norsk granit, udtrykker smukt og alvorstildt situationen i Fredericia i juledagene 1849.

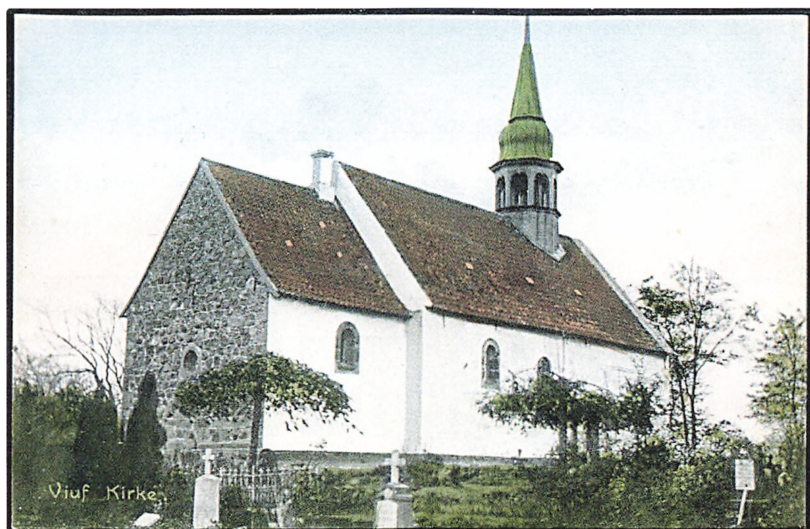
Billede: Informationsplade ved krigergraven på Trinitatis Kirkegård

PEDER ANDERSEN

Peder Andersen blev født, den 18. februar 1827, i Viuf. Hans forældre var indsidder Anders Pedersen og hustru Karen Henriksdatter.

Billede: Udsnit af kirkebogen for Viuf kirke, 18. februar 1827.

Billede: Postkort med Viuf kirke. Stenders forlag.

Familien flyttede til et husmandssted i Pjedsted senest 1834. Peder Andersen blev konfirmeret i 1841 i Pjedsted. Peder var tjenestekarl på Follerup Mølle i 1845.

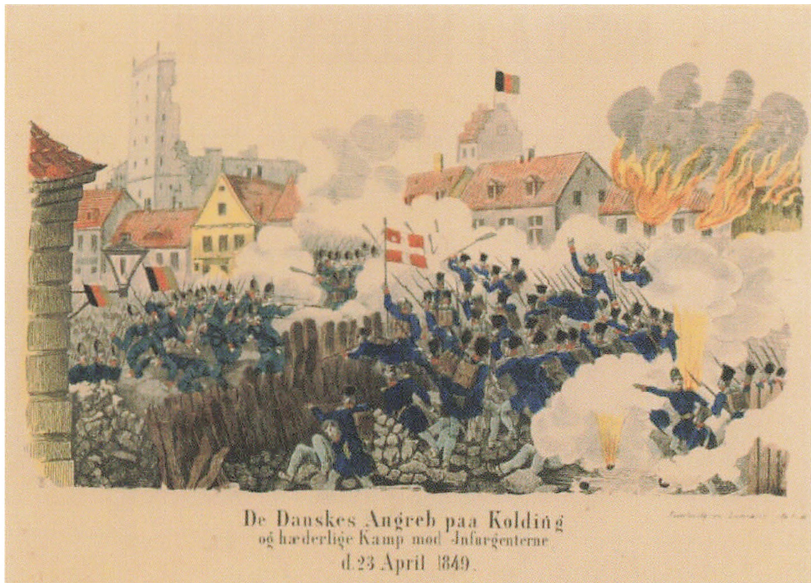
Billedz Follerup mølle, ukendt årstal. Kilde: Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn / Arkiv.dk

Peder Andersen blev menig ved 6. Linjefanteribataljon, 4. kompagni, overkomplet nr. 106.

Han blev såret i Slaget ved Kolding, den 23. april 1849. Han blev derefter bragt til

Billedz "Affæren i Kolding den 23de April 1849". Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

*Billede: "De Danskes Angreb paa Kolding og hæderlige Kamp mod Insurgenterne d. 23 April 1849".
Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.*

Bogense lazaret, hvor han desværre afgik ved døden, den 3. maj. Han blev begravet på Bogense kirkegård, den 7. maj.

Billede: Monument på fællesgravnen på Bogense kirkegård hvor bl.a. Peder Andersen fra Viuf hviler sammen med mange andre soldater, der døde på Bogens lazaret. Fotograf: Arnold Mikkelsen. Kilde: Nationalmuseet, Danmark. Licens: CC-BY-SA. Creative Commons.

NICOLAJ NIELSEN DAHL

Nicolaj Nielsen Dahl blev født den 12. juli 1825, i Nr. Bjert. Forældrene var husejer og daglejer Niels Nicolajsen Dahl og hustru Anne Jørgensdatter.

29

F ø d t e d

No.	År og Datum.	Barnets fulde Navn.	Dødens Datum enten i Kirken eller Hjemme.
1825 14	1825 / 12 - Juli	Nicolaj Dahl	Juni 14 / 1825 Kirkeby 4. Septemb

M a n d e j ø n.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.	Bøddernes Navn, Stand og Opholdssted.	Hvor anført i det almindelige Jævnforet-fødsels-Register.
Faderens Husejer Niels Nicolajsen Dahl og Moderen Anne Jørgensdatter	Gaardens Bødder Anders - Willers Færdig Niels - Kjalbom Faderens Bødder - Jørgen Jørgen	Pagina 387

Billede: Udsnit af kirkebogen for Eltang sogn. Nrre Bjert Sogn blev først i 1924 udskilt fra Eltang Sogn.

117

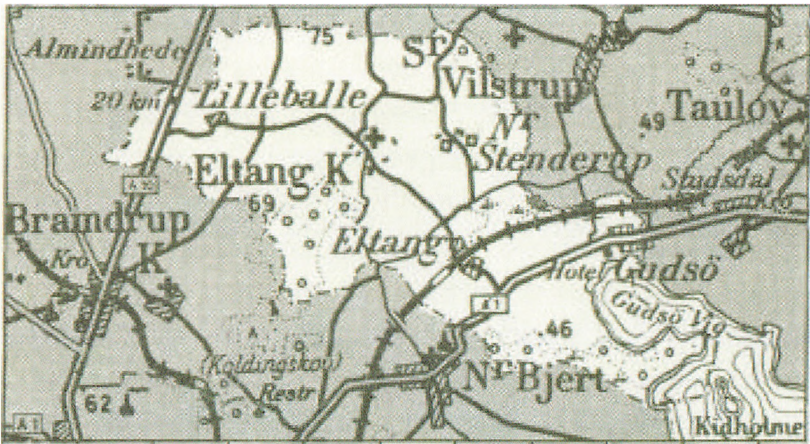
C o n f i r m e r e d e

No.	Confirmandens Navn og Opholdssted.	Forældrenes eller Husbondens, Pleieforældrenes Navn og Bopæl.
117 - 8.	Christen Augusten a. Bødder	Faderen Niels og Moderen Jørgensdatter
9.	Niels Lauritsen a. Bødder	Faderen Niels og Moderen Jørgensdatter
10.	Nicolaj Nielsen Dahl a. Bødder	Faderen Niels og Moderen Jørgensdatter

Billede: Udsnit af kirkebogen for Eltang sogn om bl.a Nicolajs konfirmation, nederst.

Billede: Eltang kirke, der også fungerede som sognekirke for Nr. Bjert indtil Nr. Bjert kirke blev opført i 1889. Kilde: Kolding Stadsarkiv / arkiv.dk. Fotograf: Bailesen.

Billede: Kort over området ved Eltang og Nr. Bjert.

Nicolaj Nielsen Dahl blev korporal ved 1. Forstærkningsbataljon, 4. kompagni, soldatenummer 70.

"Første Forstærkningsbataljon oprettedes 16. august 1848 af det mandskab, der havde trukket frilod ved udskrivningen 1841-48. Bataljonen forlod København 13. november 1848 og stod mellem Ribe og Vamdrup. I felttoget 1849 hørte det i

begyndelsen af april til 2. Brigade, senere samme måned flyttedes den over i 3. Brigade og deltog i Slagene ved Kolding og Fredericia. Vinteren 1849-50 stod den i København. I felttoget 1850 var den i 6. Brigade. Derefter stod bataljonen i Dannevirkestillingen. 1851 og 1852 stod den med tre kompagnier i Flensborg og med et kompagni i Angel."

Kilde: Rigsarkivet

Slaget på Isted Hede fandt sted den 25. juli 1850. Omkring 40.000 danske soldater kæmpede mod 27.000 slesvig-holstenerne. Preussen havde efter stormagterne's pres trukket sig ud af krigen, og slesvig-holstenerne stod alene tilbage, men mange tyske frivillige meldte sig under den slesvig-holstenske trikolore. Den danske hær under general Krogh var nu overlegen i antal og den var bedre uddannet end fjendens hær. Efter meget hårde kampe, med store tab, var danskerne sejrherre.

Billede: K. Hansen-Raistrups: "Slaget ved Isted d. 25. Juli 1850", Stenders forlag

N. F. S. Grundtvig skrev i 1850 "Det var en sommermorgen". Grundtvigs to sønner, Svend og Johan, deltog i Slaget ved Isted. Sangen fik i 1864 melodi af P.A. Heise.

1) Det var en sommermorgen,
endnu før det blev dag,
da yppedes på heден
et Holger-Danske-slag.
Da sol stod op i øster,
den næppe var at se,
og alle fuglerøster,
i struben kvaltes de.

2) Det var på Isted Heде
og så i Øvre-Stolk,
for gamle Danmarks ære
da stred det danske folk,
ja, for den danske tunge
og for det danske land
stred heltene de unge
som gamle Hildetan!

3) Der faldt den gamle nordmand
den djærve Schleppegrell,
han regned mer ej kugler,
end hagl det hårde fjeld!
Der faldt den bolde Læssøe
i helte-manddoms-år,
og for den danske løve
det var et hjertesår!

4) Der faldt i ungdoms blomster
så mængen modig svend,
at tysken tror det næppe,
vi mange har igen.
Dog synger danske drenge,
de slår i vænget top
som blomsterne i enge
hvert år de vokser op!

5) Tak være danske piger,
som græde nu i løn
for broder og for bøjler,
som moder for en søn!

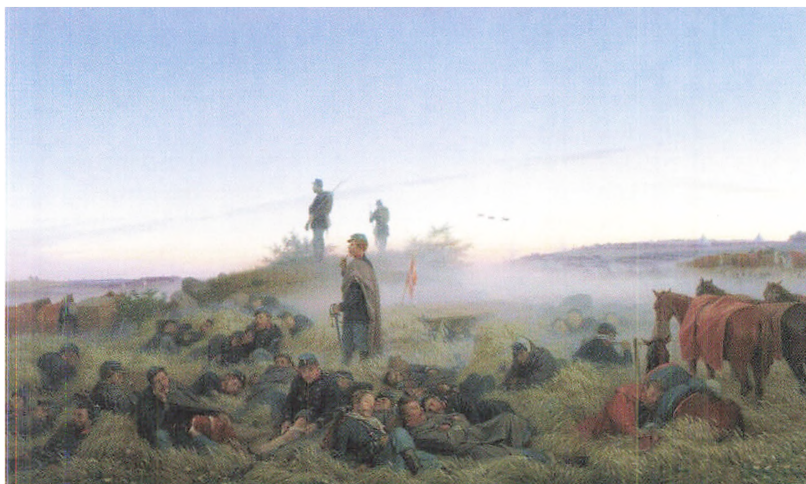
de holdt dem ej tilbage
med bange suk og gråd,
men sang for dem med Brage:
Vågn op til hældedåd!

6) Guds fred med vore døde
i Danmarks rosengård!
Guds fred med dem, som bløde
af dybe hjertesår!
vor kærlighed med alle,
de store og de små,
som ville stå og falde
med leven askegråd!

7) Gud gav en herlig sejer
den lange sommerdag,
fra morgengry til middag
det tørdhed slag i slag,
men da i middagstødet
man så den gyldne sol,
da vundet var guldsædet
til Danmarks dronningstol!

8) fra Als til Danesvirke,
fra Sli til Ægirs dør
skal Danmarks løver springe
på gyldengrund som før.
Hos angler og hos friser
i genlødt vennelag
skal synges kæmpewiser
om sejrns juldag!

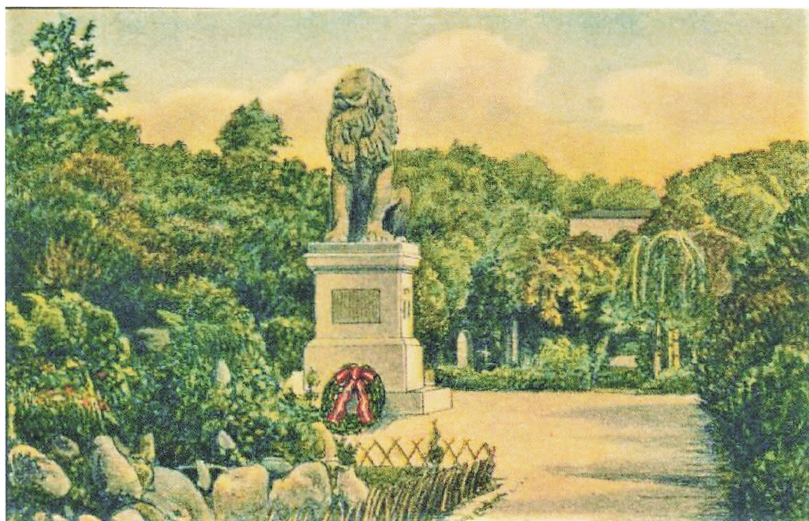
9) Og hver gang Danmark græder
guldtårer med guldklang,
og hver gang øjet perler
ved lillig venmodssang,
da hvælve rosentelte
dem selv ved havets bred,
hvor Danmarks julehelte
fik deres lejested!

Billede: Maleriet af "Morgenen efter Slaget på Isted Heide" af Jørgen Sonne. Statens Museum for Kunst's samling. Public domain.

Billede: Jørgen Sonnes maleri: "feltgustjeneste ved Dannevirke efter Slaget ved Isted", malet i 1856.

Billede: Postkort med "Lstedløven på krigsgraven i Flensburg". Stenders Forlag

Det mest kendte mindesmærke for Slaget ved Lsted findes på Flensburg gamle kirkegård. Her blev den afsløret på 12års dagen for slaget ved Lsted, den 25. juli 1862. Det blev fjernet af præjserne i 1864. De opstille løven i gården til Zeughausmuseum på Unter den Linden i Berlin, i 1868. Løven blev i 1878 flyttet til kadetakademiet i Lichterfelde. Efter afslutningen på 2. verdenskrig kom løven til Tøjhusmuseet i København. Her stod den til Flensburg byråd i 2009 anmodede om, at få den retur til sin oprindelige placering. Det indvilgede den danske regering i og den 10. september 2011 vendte den tilbage.

Billede: Dannebrog og Lstedløven. Postkort. Stenders Forlag

Nicolaj Nielsen Dahl, blev såret ved Isted den 25. juli. Han blev ført til Fredericia lazaret, hvor han desværre døde, den 3. september, samme år.

Billede: Litografi, efter forlæg af Niels Simonsen, med motiv fra Treårskrigen 1848-1850. "Ambulancesoldater", der hjælper sårede. Kilde: Museum Sønderjyllands Mediearkiv.

Billede: Postkort med Reformert kirke i Fredericia det tjente som lazaret og ammunitionsdepot under første slesvigske krig.

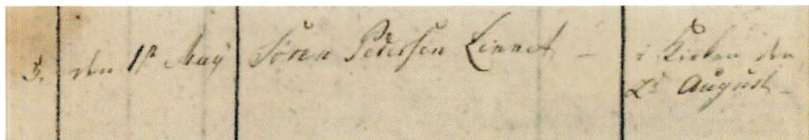
Nicolaj Nielsen Dahls lig blev bragt fra Fredericia til Nørre Bjert og begravet på Eltang kirkegård, den 8. september.

Billede: Nicolaj Nielsen Dahls gravsted på Eltang kirkegård "NICOLAJ NIELSEN DAHL, / F. I. N. BJERT 12. JULI 1895, / SAARET VED ISTED / 25 JULI 1850, D. 3. SEP. S. A. / TRO SIN KONGE / SIT LAND / DANKE MÆND OG KVINDER / SATTE DETTE MINDE / 1890".

SØREN PEDERSEN LINNET

Søren Pedersen Linnet blev født, den 1. maj 1818, i Skanderup, beliggende i det daværende Ribe Amt. Søn af forældrene, som var husmand Peder Christensen Linnet og hustru Anne Kirstine Sørensdatter.

Billede: Udsnit af kirkebogen for Skanderup sogn, maj 1818.

Billede: Postkort med Skanderup kirke. Stenders Forlag

Den 1. november 1839 forlod Søren Pedersen Linnet Skanderup og drog til Andst hvor han havde fået en plads i et år.

Søren Pedersen Linnet blev underjæger ved 2. Forstærkningsjægerkorps, 3. kompagni, soldaternummer 42.

Billede: "Forstærknings-Jægerkorps erobre et fjendtligt Havbatteri ved Rønds fjord under slaget ved Fredericia, 6. juli 1849". Malet af Nels Simonsen, 1849. I Frederiksborg Museets samling.

Andet Forstærkningsjægerkorps oprettedes i Fredericia den 21. april 1849 af 4 af jægerkorpsenes depotkompagnier. Fra september 1849 til juni 1850 stod det i København. I felttoget 1850 hørte korpset til 5. Brigade, deltog i Slaget ved Isted, stod herefter i Dannevirkestillingen. 1851 og 1852 stod korpset i Sønderborg. Det opløstes 15. maj 1852.

Kilde: Rigsarkivet

Billede: "Danske jægersoldater på post". Litografi af I.W. Tegner & Kittendorffs lith. Inst. efter forlæg af F.C. Lund. Kilde: Det Kongelige Bibliotek.

Billede: "Infanterist i jægerkorps", 1848-50. Udsnit af maleri af H.O. Brasen. Foto LKJ 2009, Sønderborg Slots Museum

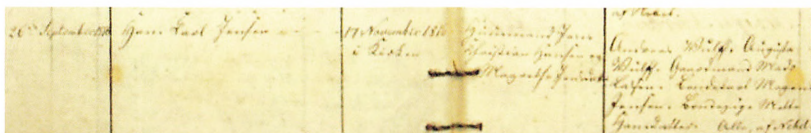
Søren nåede alene at være med til og med Fredericia, her faldt han den 6. juli 1849. Han blev begravet på Trinitatis kirkegård den 8. juli i Kæmpegraven / fællesgraven. Hugget i granit: "S. Pedersen Skannerp".

Billede: Underjæger af 2. jægerkorps, maleri af F.C. Lund, 1850.

HANS CARL JENSEN

Hans Carl Jensen blev født, den 26. september 1816, i Vester Nebel. Søn af husmand Jens Christian Hansen og hustru Margrethe Jensdatter.

Billede: Udsnit af kirkebogen for Vester Nebel kirke, den 26. september 1816.

Hans Carl blev døbt i Vester Nebel kirke, den 17. november 1816 og han voksede op i området, hvor han også blev konfirmeret i 1831.

Billede: Vester Nebel Kirke. Kilde: Vester Nebel Lokalhistoriske Arkiv.

Hans Carl er i 1834 registreret som "møllerdreng" i Vester Nebel. Han arbejder altså ved den lokale mølle.

Billede: Kort over Vester Nebel mølle, fra ca. 1821-53. Møllen var ejet af Hans Andreas Wulff 1794-1842. Kilde: Vester Nebel Lokalhistoriske Arkiv.

Hans Andreas Wulff (1764-1850) ejede Vester Nebel mølle mens Hans Carl arbejdede der. Wulff ejede også Vester Nebel kirke og i 1834 blev han valgt til medlem af Viborg Stænderforsamling. I de sidste 4 år af hans politiske karriere var han alderspræsident og ledede møderne. Han blev tildelt hæderstitlen justitsråd.

Kilde: Vester Nebel Lokalhistoriske Arkiv.

Hans Carl Jensen blev menig ved 4. Reservebataljon, 1. kompagni, soldaternummer: 222.

Fjerde Reservebataljon oprettedes, den 19. april 1848, hørte i felttoget 1848 til 3. Brigade, Rye, og stod i juni i Nordslesvig, i juli og august ved Vejle. Om vinteren kantonnerede den i Pjedsted, nord for Fredericia. I felttoget 1849 hørte den atter til Ryes Brigade. Tog Haderslev den 3. april. Deltog i Slaget ved Kolding og Slaget

ved Fredericia. Under våbenstilstanden stod den fra august 1849 til 13. juli 1850 i Vejle. I felttoget 1850 var den i 3. Brigade, Schepelern. I august gik brigaden imod Frederiksstad. Efter erobringen overdroges dens forsvar til 4. Reservebataljon og 7. Bataljon. 1851 og 1852 stod bataljonen i Slesvig. Den opløstes den 15. maj 1852.

Kilde: Rigsarkivet

Hans Carl har altså kæmpet i Slaget ved Kolding i april 1849.

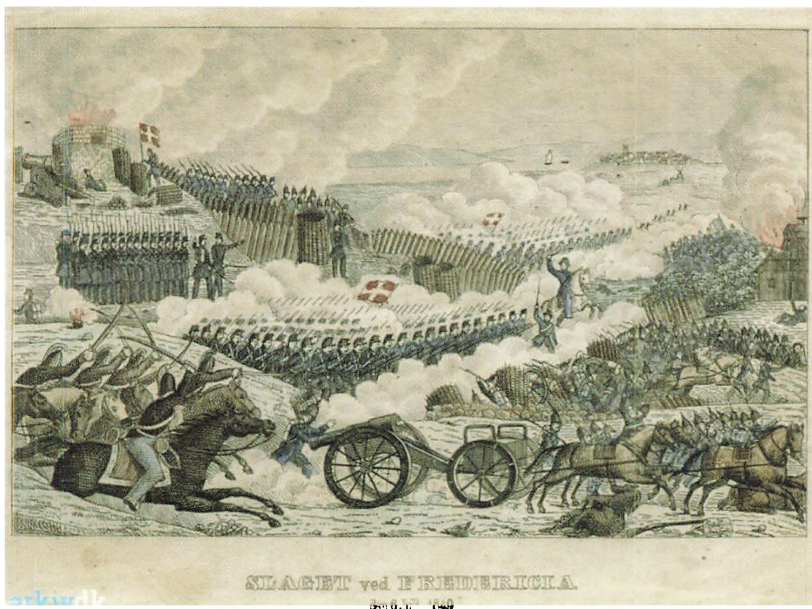
Kamp i Kolding den 23de April 1849.

Billede: "Kamp i Kolding den 23de April 1849". Hans Christian Henneberg, xylograf, fotograf. Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

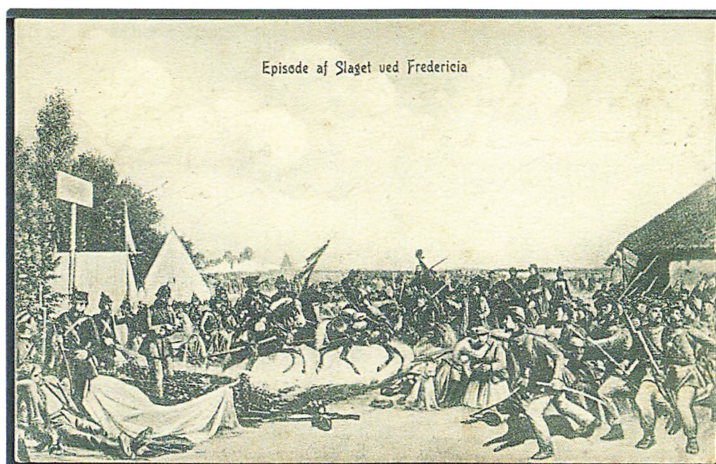
Billede: "De Danskes Angreb paa Kolding, og hæderlige Kamp mod Insurgenterne, den 23. April 1849". Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

Derefter ved Fredericia i begyndelsen af juli samme år. Han faldt i kampene ved Fredericia, den 6. juli 1849.

Billede: Litografi med motiv fra Treårskrigen 1848-50. "Slaget ved Fredericia den 6. Juli 1849". Museum Sønderjyllands Mediearkiv.

Billede: Postkort med "Episode af Slaget ved Fredericia".

Billede: "Den tapre landsoldat" opstillet i Fredericia

Monumentet af Landsoldaten (oprindeligt: "Den tapre Landsoldat") i Fredericia, består af en støbt 3,75 m høj bronzestatue på et 2,5 m højt granitfodstykke. Flankeret af seks 168 pd. morterer også i bronze. 2 af dem er krigsbytte fra 1849. På støtten er der indskrevet: "6. juli 1849"

Monumentet blev rejst til minde for landsoldaterne ved 1. slesvigske krig. Det er skabt af Herman Wilhelm Bissen og rejst i 1858. "Landsoldaten" er det første monument i verden for den menige soldat.

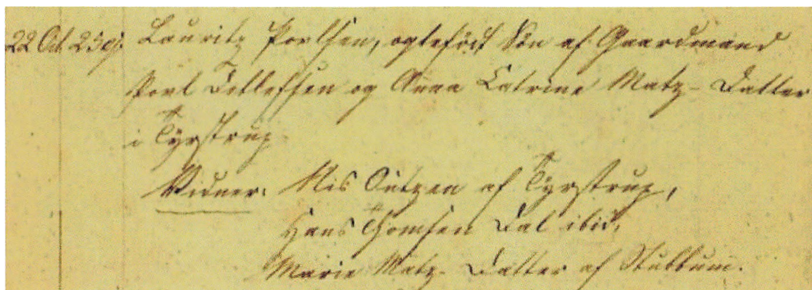

Billede: Postkort med Dannebrog og Landsoldaten. Stenders Forlag

Den tapre landsoldat fra Vester Nebel, Hans Carl Jensen, er begravet på Trinitatis kirkegård, den 8. juli 1849, i kæmpegraven / fællesgraven. I granit er hugget "H.C. lensen Nebel".

LAURITZ POULSEN

Lauritz Poulsen blev født, den 22. oktober 1826, i Tyrstrup. Søn af gårdmand Paul Detlevsen og Anne Cathrine Matzdatter.

Billede: Udsnit af kirkebogen for Tyrstrup kirke, oktober 1826.

Lauritz var i 1845 medhjælper ved muremester Jørgen Madsen og hustru Anne Lindberg og to børn, i Stubburn ved Aller.

Navn	Alder	Stilling	Partner
Jørgen Madsen	31	gift	William Madsen
Anne Lindberg	30		Carabel Jørgensen
Mads Lindberg	11	gift	William
Johannes Lindberg	9		hans hustru
Lauritz Poulsen	19	gift	Tyrstrup
Madsen ved	22		Stubburn

Billede: Udsnit af folketællingen for Tyrstrup sogn i 1845.

Lauritz Poulsen blev menig ved 1. Forstærkningsbataljon, 4. kompagni, soldaternummer 206. Nicolaj Nielsen Dahl (side 22) tjente i samme bataljon og kompagni. Så de har kæmpet side om side. Dog faldt Nicolaj i Slaget ved Isted i 1850.

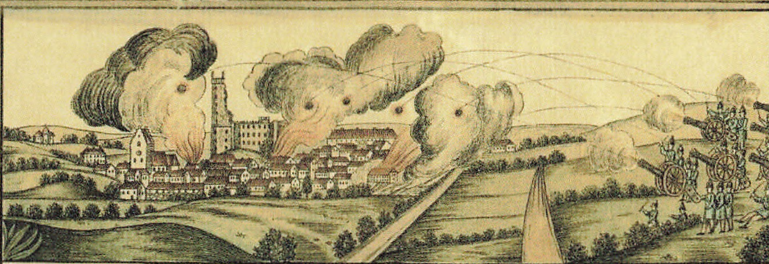
11. Forstærkningsbataljon kæmpede Lauritz Poulsen med i Slaget ved Kolding, den 23. april 1849.

Billede: For- og bagside af tysk mindemedalje for Slaget ved Kolding. "And an unserm Sieg bei KOLDING" / "d. 23 Ap 49".

Billede: "Schlacht bei Colding den 23sten April 1849". Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.

Erindring! angaaende Slaget ved Kolding den 23de April 1849.

Nemlig den Dag Bijen blev Bombaderet, og en Deel af Bijen afbrændte, og de fleste af Indvaanerne maatte flygte, med Koner og Børn fra alt hvad de eiede, og det saae jammerlig ud, Kreaturerne løb paa Gaden og brelede hele Dagen. Da lovede jeg den Almægtige vore Forfædres Abrahams, Isaacs, og Jacobs Gud: derfor Herren vilde skåne mig og min Familie og mit Huus: da vilde jeg lade opskrive paa mine Dør, at den Almægtige har bevaret mit Huus: men da jeg ikke fandt det saa passende formedelst mit Næringsfag, saa forandrede jeg min Beslutning, og lade det sætte paa en Tavle til en daglig Erindring i mit Huus, hvorfor jeg takker den almægtige Gud. Herren bevare vor Indgang og Udgang fra nu af og indtil evig Tid, Amen.

Kolding den 4de Juli 1851. Peter Hansen Wuuff!

Ære være Gud i det Høje, Fred og Velsignelse paa Jorden!

arkivnet:

ARKIV
arkivnet@arkivnet.dk

Billedet: Litografi til erindring om slaget ved Kolding 23. april 1849. Tekst: "Nemlig den dag byen blev bombarderet, og en del af byen afbrændte, og de fleste af indvånerne måtte flygte med koner og børn fra alt, hvad de ejede, og det såe jammerlig ud, kreaturerne løb på gaden og brelede hele dagen. Da lovede jeg den almægtige, vore forfædres, Abrahams, Isaacs og Jacobs Gud, dersom Herren ville skåne mig og min familie og mit hus, da vilde jeg lade opskrive på mine dør, at den Almægtige har bevaret mit hus, men da jeg ikke fandt det så passende formedelst mit næringsfag, så forandrede jeg min beslutning, og lade det sætte på en tavle til en daglig erindring i mit huus, hvorfor jeg takker den almægtige Gud. Herren bevare vor indgang og udgang fra nu af og indtil evig tid. Amen.

Kolding den 4. juli 1851. Peter Hansen Wuuff. Ære være Gud i det høje, fred og velsignelse på jorden."

Billedet: "Slaget ved Kolding den 23. april 1849". Det Kongelige Bibliotek. Licens CC BY-NC-ND 3.0.

Billede: "Kampen i Kolding" af Hans Christian Henneberg. xylograf, fotograf. Kilde: Det Kgl. Bibliotek's billedsamling.

Lauritz Poulsen blev såret ved Gudsø, den 7. maj 1849. Han blev overført til Fredericia lazaret. Han døde på lazaret, den 8. maj.

Billede: Kort over troppernes placering ved fægtningen ved Gudsø.

Billede: "Gudsø den 7de Mai 1849". Bing & Ferslew. Kilde: Det Kgl. Bibliotek's billedsamling.

Billede: Tysk billede og tekst: "Træfningen ved Gudstø". "Tidlig den 7. maj 1849, knapt 1.000 skridt fra Nr. Bjert, stødte slesvig-holstenerne på fjendtlige kolonner og det kom til en forpostfægtning, hvorunder danskerne blev drevet tilbage til landsbyen Gudstø. Ved de her opkastede skanser, kom det til en kamp der kostede begge sider smertelige tab. Efter flere timers kamp, trak danskerne sig tilbage og en anden livlig kamp udsandt sig ved landsbyen Snoghøj, der forhindrede danskerne i at indsætte deres kavaleri her, og med hvilket de hastigt måtte rykke tilbage til Fredericia. General Bonin roste for øvrigt i en dagsbefaling, modet og udholderheden hos samtlige tropper."

Billede: Kampen ved Gudstø 7. maj 1849. Titel: "Kampf der Schleswig-Holsteinischen Truppen mit den Dänen bei Gudstø am 7ten mai 1850".

Litografi: Verlag des Lithogr. Instituts von D. M. Kanning in Hamburg.
Kilde: Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig / arkiv.dk.

Lauritz blev begravet på Trinitatis kirkegård, den 10. maj, i Kæmpegraven / fællesgraven. Hugget i granit: "L. Poulsen Thystrp".

EFTERSKRIFT

Den 8. maj 1852 underskrev stormagterne England, Rusland, Frankrig, Østrig-Ungarn og Preussen den såkaldte London-protokol. Protokollen fastholdt status quo, det vil sige det danske overherredømme i Slesvig og Holsten. Hertugdømmerne måtte dog hverken slttes sammen med Danmark eller med hinanden. Først efter udskrivelsen kunne myndighederne i den danske helstat genoptage kontrollen over hertugdømmerne.

For Danmark havde mange mistet livet og mange andre havde fysiske og psykiske sår.

Der var en stor glæde i befolkningen over sejren. Der var et naturligt ønske om og behov for, at mindes de faldne, mindes slag og særligt sejrene samt specielt heldemodige handlinger. Kolding, der havde været centrum for det stor slag i april 1849, var ingen undtagelse.

I Kolding by er der mange minder fra denne krig. Der er de direkte, som f.eks. skudhullerne i poten fra Helligkorsgade til Borchs Gård. Kanonkuglerne indmuret i det gamle borgerhus i Helligkorsgade 18.

Billede: Porten til Borchs Gård med skudhuller fra april 1849.

Billede: Helligkorsgade 18. Mellem vinduerne på 1. sal ses en indmuret kanonkugle.

I Kolding og omegn blev der også opsat mindesmærker og der er mange gravsteder med relation til krigen. For eksempel blev der på Sct. Nicolai kirke, i 1865 opsat en mindetavle for de faldne i slaget ved Kolding, den 23. april 1849.

Billede: Mindetavlen på Sct. Nicolai kirke med bronzere Relief af Andreas Stephan Mygind Paulsen.

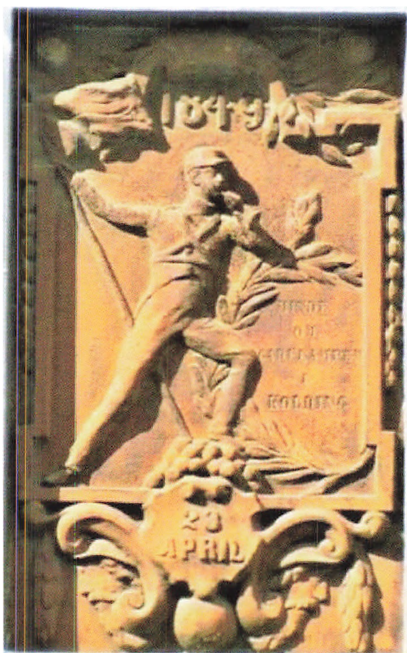
I 1875, på 25 årsdagen for slaget ved Isted, blev krigerhøjen på Kolding gamle kirkegård indviet.

Billede: Krigerhøjen på kirkegården på Tandervej. "DENNE HØJ REISTES TIL MINDE OM TAPRE DANSKE MÆND SOM TRO MOD KONGE OG FÆDRELAND FALDT I KAMPENE FOR SØNDER JYLLAND 1848-64". "FORANLEDIGT OPFØRT VED VAABENBRØDRE I KOLDING 1875". Monumentet er tegnet af kgl. bygningsinspektør L.A. Winstrup.

På Helligkorsgade 5 er opsat et bronzerelief, for gadekampene den 23. april 1849. Våbenbrødrene i Kolding opsatte relieffet af Th. Møller i 1899 i anledning af 50-årsdagen for gadekampene. Brændpunktet for gadekampene var netop dette sted i Helligkorsgade. Major Schindel faldt her, sammen med flere soldater. På bronzerelieffet afbildes en fremadstormende, hornblæsende jæger, der sætter sin fod på en stabel fjendtlige kanonkugler. Med kompagnifanen i sin højre hånd vinker han fremad. Bag hornblæserens venstre ben står inskriptionen: "Minde om Gadekampene i Kolding, 23. april, 1849".

Billede: Maleri af major Conrad Ferdinand von Schindel, som faldt i Helligkorsgade ved slaget ved Kolding, den 23. april 1849. Kilde: Billede ventligst udlånt af familien Schindel.

Billede: Bronzerelieffet på Helligkorsgade 5.

Brygger Carl Jacobsen (Carlsberg) forærede Kolding et stort maleri forestillende husarernes angreb på de tyske skanser, anført af løjtnant Castenskiold, ved den nuværende Fynsvej, den 23. april 1849. Maleri blev udført af Otto Bache. Det blev foræret i 1899 i anledning af 50 året for slaget ved Kolding. Først anbragt i byrådssalen i 1911, senere flyttet til rådhusets smukke trappeopgang.

Billede: Otto Baches maleri af husarangrebet, 23. april 1849.

Kolding Mindesten på Fynsvej for husarangrebet den 23. april 1849. Afsløret den 23. april 1899. Våbenbrødre i Kolding satte denne mindesten ud for det sted, hvor de danske husarer under ledelse af løjtnant Ludvig Castenskiold, den 23. april 1849 forsøgte et indhug mod den slesvig-holstenske skanse. Flere husarer døde. På stenen står: "Til Minde om Angrebet på de tyske Skanser 23de April 1849". Mindestenen er smykket med en husarchakat i bronze.

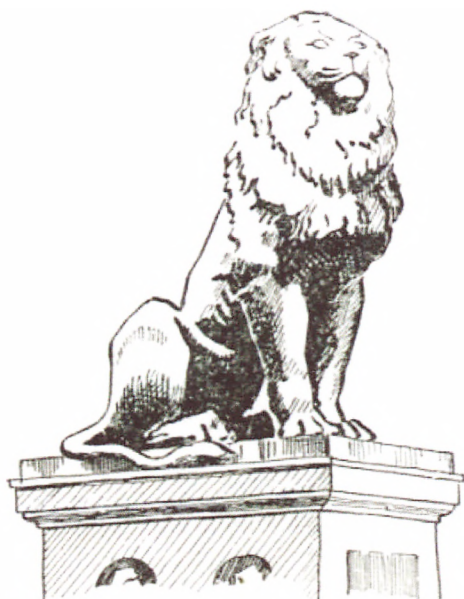

I 1907 blev der opsat et mindesmærke for Oberst Læssæ ved Haderslevvej / Skovhøj.

Billede: Afsærlingen af Læssæstenen, den 18. august 1907, på højen ved Haderslevvej/Skovhøj, hvor det gamle grænsekegle mellem Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig var. Stenen er til minde om den unge helt, oberst W.H.F.A. Læssæ, som døde i slaget ved Isted den 25. juli 1850 kun 38 år gammel, og ligger begravet i den store fællesgrav på Maria Kirkegård i Hensborg. Ved stenen står pastor Johannes Clausen fra Vonsild, feltpræst under krigen i 1864, som havde arbejdet energisk for rejsningen af dette minde for oberst Læssæ. På stenen står: "Oberst Læssæ faldt for Danmark ved Isted d. 25 juli 1850". Og derunder: H. C. Andersens trustedit til Læssæes mor: "Hans Liv var ungt, men evigt ungt står også hans Eftermæle". Bag på stenen står: "Rejst 1907, Axel". Denne Axel var søn af ejeren af Skovhøj, J. P. Dreyer, Axel døde på en sørejse og hans navn var allerede indhugget i stenen, der oprindeligt var en overligger til en stenaldergrav. Den vældige granitsten blev gravet op af jorden på Skovhøj og skænket af grosserer I. P. Dreyer. Billedet har været brugt den 11.12.1973 i en artikel om Det Gamle Kolding af Lisbergs Pressefoto o. Kilde: Kolding Stadsarkiv / arkiv.dk.

Billede næste side: Postkort med linjer af Koldingdigteren Carl Plougs sang ved Istedlevens afsærling, den 25. juli 1862. Postkortet er udgivet af "Det tredje Standpunkt". Kilde: Museum Sønderjyllands Mediearkiv / arkiv.dk.

helligt landet skal os være
huorom kampen gjaldt
for hvis fred og ret og ære
vore brødre faldt /
ofte truet ofte fristet
halvt i fremmed trældom listet
skal ved blodet der er rundet
fast det være bundet .

Dette lille hæfte fortæller, ganske kort, om ni mennesker fra Koldings omegn der deltog i krigen i 1848-50 og desværre mistede livet derved.

ISBN: 978-87-94314-00-8